

The Palestinian Issue through the Lens of Ayatollah Khamenei's Discursive Diplomacy

۱۳۷

Mohammad Mojahedzadeh^۱

Mojtaba Shariati^{۲*}

Ali Bagheri Dolatabadi^۳

Reza Rezaei^۴

Extended Abstract

۱. Introduction

The Palestine issue has remained one of the enduring concerns in Middle Eastern politics and the discourse of the Islamic world. Since the establishment of the Islamic Republic of Iran, Palestine has occupied a prominent position in the country's official discourse and foreign-policy concerns. This position is reflected in the statements of Ayatollah Ali Khamenei, in which the Palestine issue has been addressed through descriptions of the situation of Palestinians, criticism of occupation and compromise, calls for support and resistance, and expressions of sympathy with the Palestinian people. Accordingly, examining the speech acts employed in these statements can provide insight into how the Palestine issue is communicatively and purposively formulated for audiences. The present study therefore seeks to identify and analyze the pattern and functions of speech acts in Khamenei's statements concerning Palestine. The study focuses on two questions: What is the distribution of the five speech-act categories in the corpus, and what are the dominant illocutionary functions of these acts in the context of the Palestine issue? The study does not claim to measure the actual effects of these statements on public opinion, governmental behavior, foreign policy, or national interests; rather, it focuses on the linguistic data and their communicative functions.

۲. Theoretical Framework

The theoretical framework of the study is based primarily on Speech Act Theory developed by John Austin and further systematized by John Searle. Austin distinguished among locutionary, illocutionary, and perlocutionary acts, emphasizing that language is not merely a means of describing reality but also a means of performing actions. The present study concentrates on the illocutionary dimension because the principal analytical concern is the communicative intention performed through linguistic utterances. Searle's five-part classification provides the main analytical framework: assertives, directives, commissives, declarations, and expressives. Assertives commit the speaker to the truth of the expressed proposition and are used to describe, explain, or evaluate states of affairs. Directives seek to influence the hearer's behavior by requesting, urging, advising, commanding, or inviting action. Commissives commit the speaker to a future course of action. Declarations bring about institutional or social changes through an utterance when the speaker possesses the required authority and contextual conditions. Expressives communicate psychological states, emotions, attitudes, and evaluations.

In applying this framework, speech acts were not identified merely through lexical or verbal forms. Context, communicative intention, direction of fit, propositional content, speaker-hearer relations, and felicity conditions were considered. Since some utterances may simultaneously perform more than one function, the study identifies a single dominant speech act for each sentence in order to avoid double counting.

۳. Methodology

The research adopts an exploratory, descriptive-analytical design. The corpus consists of all statements concerning the Palestine issue published on the official website Khamenei.ir from June 4, 1989, to the end of 2023. The corpus covers a 35-year period and includes 6,704 pages and 1,034 textual links, comprising 11,333 sentences related to Palestine. Data were collected through a census approach, and the sentence was defined as the linguistic unit of analysis, while the dominant speech act was treated as the functional unit of analysis. Each sentence was classified according to Searle's five categories. Initial coding was conducted by the researchers, after which the coded propositions were reviewed by four university experts in political science, sociology, philosophy, and linguistics. Overlapping cases were reconsidered in terms of their dominant

^۱ PhD student, Political sociology, Political Science Department, Faculty of Humanities, Yasouj University, Yasuj, Iran.

Email: mohammad.mojahedzadeh@gmail.com

^۲ Assistant Professor of International Relations, Political Science Department, Faculty of Humanities, Yasouj University, Yasuj, Iran. (Corresponding Author).

Email: m.shariati@yu.ac.ir

^۳ Professor of International Relations, Political Science Department, Faculty of Humanities, Yasouj University, Yasuj, Iran.

Email: abagheri@yu.ac.ir

^۴ Associate Professor of linguistics, English Department, Faculty of Humanities, Yasouj University, Yasouj, Iran.

Email: rezarezaei93@yahoo.com

illocutionary purpose and contextual conditions, and a final single category was assigned to each sentence. Thus, the sum of the five categories corresponds exactly to the total of 11,333 sentences. Content validity was examined through expert review and comparison with Searle's theoretical criteria. However, no independent statistical coefficient of inter-coder agreement was calculated; consequently, the quantitative findings should be interpreted within the framework of the coding and content-validation procedures employed.

۴. Results & Discussion

The findings indicate a clear predominance of assertive speech acts. Of the 11,333 sentences, 7,208 (63.60%) were classified as assertives, 2,364 (20.86%) as directives, 1,625 (14.34%) as expressives, 132 (1.16%) as commissives, and 4 (0.04%) as declarations. The dominance of assertives indicates that the principal communicative function of the corpus is the description, explanation, interpretation, and evaluation of the Palestine issue. These acts formulate representations of occupation, Palestinian victimhood, the role of political actors, and the nature of the Israeli regime. In a number of cases, assertive utterances also contain evaluative and emotional elements, demonstrating that the boundaries between speech-act functions may be pragmatically overlapping even though only one dominant act was coded. Directives constitute the second most frequent category, accounting for 20.86% of the corpus. Their frequency demonstrates a substantial action-oriented dimension in the discourse. Calls for supporting Palestinians and resistance, opposing compromise, preventing assistance to Israel, and encouraging Muslim governments and peoples to respond to developments in Palestine illustrate how descriptions and evaluations of the situation are frequently accompanied by calls for action. Thus, the discourse can be understood as establishing a relationship between representing a particular state of affairs and directing audiences toward a desired response. Expressives, with 14.34%, occupy the third position. They include expressions of sympathy, grief, hope, admiration, anger, and negative evaluation. Through these acts, Palestinians and resistance are positively evaluated, while Israel is frequently associated with negative moral and emotional evaluations. Expressives therefore contribute to the affective dimension of the discourse and help communicate the speaker's attitudes toward the represented events and actors. Nevertheless, their frequency alone cannot establish emotional influence on audiences.

Commissives account for only 1.16% of the corpus. Their examples include commitments to maintaining support for Palestine and resistance and statements concerning future courses of action. Declarations are the least frequent category, with only 4 instances (0.04%). This low frequency is consistent with Searle's definition of declarations, which require specific institutional authority and contextual conditions. Importantly, the low frequency of commissives and declarations cannot be interpreted as evidence of reduced political commitment or foreign-policy flexibility, because speech-act categories describe the illocutionary function of individual utterances rather than macro-level political commitments. The contextual analysis also suggests variation in the communicative functions of speech acts across different periods. Early statements, such as those from 1989, include commissive formulations emphasizing opposition to relations with Israel and support for Palestine. In middle periods, including 1992 and 2020, directives become prominent through calls for action, criticism of compromise, and support for Palestinians. In more recent statements, particularly those from 2023, assertive and directive acts are accompanied by expressions of sympathy for the people of Gaza, condemnation of violence, and calls for assistance to resistance. These differences should be understood as contextual variations in communicative situations rather than as statistical evidence of a longitudinal change in the overall distribution of speech acts.

۵. Conclusions & Suggestions

Overall, the findings demonstrate that the speech-act structure of Khamenei's statements on Palestine is characterized primarily by the interaction of assertion, direction, and expression. Assertives constitute the dominant mechanism for describing and evaluating the Palestine issue; directives transform these representations into calls for reaction, support, and resistance; and expressives provide an affective and evaluative dimension by emphasizing suffering, hope, admiration, and condemnation. Commissives and declarations occur considerably less frequently and perform more limited, context-dependent functions. The significance of the findings therefore lies not merely in the frequency of categories but in the relationship between speech-act type, communicative context, and illocutionary function. At the same time, the findings should not be interpreted as direct evidence of actual effects on public opinion, foreign policy, national interests, or audience behavior, as such claims require independent empirical evidence and complementary research methods. Future studies may complement the present linguistic analysis with audience-oriented research to examine the reception and possible effects of speech acts on public discourse and public attitudes. Comparative research could also examine the speech-act patterns of Ayatollah Khomeini and Ayatollah Khamenei or compare the Palestine discourse of different political leaders across historical periods. In addition, longitudinal studies based on independently coded annual datasets and formal inter-coder reliability measures could provide a more precise assessment of changes in speech-act distribution over time. Finally, integrating Speech Act Theory with Critical Discourse Analysis could contribute to a deeper understanding of the relationship among linguistic choices, ideological representation, social cognition, and political discourse.

Keywords: speech acts, Palestine, Ayatollah Khamenei, John Austen, John Searle.

مسئله فلسطین از منظر دیپلماسی گفتمانی آیت‌الله خامنه‌ای

۱۳۹

محمد مجاهدزاده^۱

مجتبی شریعتی^{۲*}

علی باقری دولت‌آبادی^۳

رضا رضایی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۱۰/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۶/۰۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و تحلیل الگوی کنش‌های گفتاری شهید آیت‌الله خامنه‌ای در بازنمایی مسئله فلسطین انجام شده است. پژوهش شامل مجموعه سخنان مرتبط با مسئله فلسطین در پایگاه اطلاع‌رسانی «خامنه‌ای دات. آی. آر» از ۱۴ خرداد ۱۳۶۸ تا پایان ۱۴۰۲ است. داده‌ها به روش تمام‌شمار گردآوری و «جمله» به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شد. برای هر جمله، بر اساس ملاک‌های منظوری نظریه سرل و با توجه به بافت، قصد ارتباطی، جهت انطباق و شرایط تحقق کنش، یک کنش گفتاری غالب تعیین شد؛ در موارد همپوشانی نیز کنش غالب با نظر خبرگان مشخص گردید. از مجموع ۱۱۳۳۳ جمله، ۷۲۰۸ جمله (۶۰/۶۳ درصد) اظهاری، ۲۳۶۴ جمله (۲۰/۸۶ درصد) مربوط به کنش ترغیبی، ۱۶۲۵ جمله (۱۴/۳۴ درصد) کنش عاطفی، ۱۳۲ جمله (۱/۱۶ درصد) کنش تعهدی و ۴ جمله (۰/۰۴ درصد) مربوط به کنش اعلامی شناسایی شد. غلبه کنش‌های اظهاری نشان می‌دهد بخش اصلی سخنان مورد بررسی به بیان، تبیین و ارزیابی وضعیت فلسطین اختصاص دارد و فراوانی کنش‌های ترغیبی نشان‌دهنده حضور پررنگ دعوت به اقدام در کنار این تبیین‌هاست. کنش‌های عاطفی نیز در ارزش‌گذاری مثبت نسبت به فلسطینیان و مقاومت و ارزش‌گذاری منفی نسبت به اسرائیل نقش دارند. این یافته‌ها درباره ساختار کنش‌های گفتاری مجموعه سخنان آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص مسئله فلسطین است و به‌تنهایی برای اثبات تأثیر واقعی بر افکار عمومی، تغییر سیاست خارجی یا منافع ملی کفایت نمی‌کند.

واژگان کلیدی: کنش‌های گفتاری، فلسطین، خامنه‌ای دات. آی. آر، جان آستن، جان سرل.

مقاله مستخرج از رساله دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی دانشگاه یاسوج می‌باشد.

۱. دانشجوی دکتری، جامعه‌شناسی سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

Email: mohammad.mojahedzadeh@gmail.com

۲. استادیار، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: m.shariati@yu.ac.ir

۳. استاد، گروه علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

Email: abagheri@yu.ac.ir

۴. دانشیار، زبان‌شناسی، گروه زبان انگلیسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران.

Email: rezarezaei93@yahoo.com

طی ۷۵ سال گذشته موضوع فلسطین یکی از مهمترین موضوعات جهان اسلام و غرب آسیا بوده است. هر ساله در سالگرد تأسیس رژیم اسرائیل که مسلمانان آن را روز نکبت می‌خوانند و روز قدس راهپیمایی‌های گسترده‌ای در کشورهای اسلامی برگزار می‌گردد. در برخی از این سال‌ها به واسطه حملات، جنایت‌ها و اشغالگری‌های اسرائیل گاه هفته‌ها و ماه‌ها موضوع فلسطین سرتیتر اخبار را شکل داده و سخنان رهبران جهان اسلام و مقامات فلسطینی منعکس شده است. در جمهوری اسلامی ایران، مسأله فلسطین از همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی به یکی از دغدغه‌های سیاست خارجی تبدیل گردید. جمهوری اسلامی با غاصب خواندن اسرائیل هرگونه برقراری روابط با این رژیم را مردود اعلام کرد و روابط خود با مصر را به خاطر تن دادن به سازش با اسرائیل قطع کرد. همچنان مقامات جمهوری اسلامی پیوسته در سخنرانی‌های خود خواستار وحدت جهان اسلام و حمایت از آرمان ملت فلسطین گردیدند. همزمان شدن دهه اول انقلاب با انتفاضه اول فلسطین موجب گردید تا موضوع فلسطین انعکاس بیشتری در کلام رهبر انقلاب داشته باشد و جهان، ایران را به‌عنوان یکی از حامیان جدی آرمان فلسطین بشناسد.

از آن زمان تاکنون ایران پیوسته تمامی طرح‌های پیشنهادی برای سازش با اسرائیل از سوی غرب و کشورهای منطقه را رد نموده و از مبارزات ملت فلسطین برای دستیابی به حقوق خود پیوسته دفاع نموده است. در آخرین و جدیدترین رویداد در این خصوص که ۱۵ مهر ۱۴۰۲ (۷ اکتبر ۲۰۲۳) با شروع عملیات طوفان الاقصی در غزه رقم خورد، ایران با برگزاری نشست‌های مختلف سیاسی، حقوقی و دیپلماتیک کوشیده است جهانیان را نسبت به جنایت، نسل‌کشی، تخریب‌گری و ظلم اسرائیل بر فلسطینیان آگاه سازد. به‌نحوی که اکنون نه تنها افکار عمومی در جهان اسلام بلکه در داخل آمریکا و کشورهای غربی این رژیم را به واسطه سیاست‌های سرکوبگرانه‌اش مورد نکوهش قرار می‌دهند. برگزاری راهپیمایی‌های بزرگ در قلب کشورهای اروپایی و جلوی کنگره و کاخ سفید در آمریکا نشان بارزی از این اعتراضات است.

در کل، در این‌که جمهوری اسلامی ایران یکی از بزرگ‌ترین حامیان آرمان فلسطین محسوب می‌شود و طی قریب به ۵۰ سال گذشته بیشترین حمایت را از این ملت انجام داده و حتی به اتهام‌های مختلف تحریم شده است هیچ فرد و مقامی نه در داخل ایران و نه در خارج تردیدی ندارد. حتی برای همه جهانیان روشن و واضح است که هیچ مقام و رهبری در جهان اسلام به اندازه امامین انقلاب در شکل‌گیری و تداوم گفتمان مقاومت در فلسطین و جهان اسلام تأثیرگذار نبوده است تا جایی که آنان بارها و به صراحت از محو و نابودی رژیم اسرائیل سخن گفتند و این رویداد را شدنی و قطعی دانستند.

به‌طور خلاصه باید گفت که مسئله فلسطین همیشه یکی از موضوعات پایدار در سیاست خاورمیانه و گفتمان جهان اسلام بوده است. در جمهوری اسلامی ایران نیز از آغاز انقلاب اسلامی، مسئله فلسطین در شمار موضوعات مهم سیاست خارجی و گفتمان رسمی قرار گرفته است. این جایگاه در سخنان شهید آیت‌الله خامنه‌ای بازتاب یافته و در دوره‌های مختلف، در قالب‌هایی مانند توصیف وضعیت فلسطین، نقد اشغال و سازش، دعوت به حمایت و ابراز همدردی با مردم فلسطین صورت‌بندی شده است. از این‌رو، بررسی نوع کنش‌هایی که در این سخنان به کار رفته‌اند می‌تواند نشان‌دهنده گوینده در سطح ارتباطی و منظوری، چگونه مسئله فلسطین را برای مخاطبان خود صورت‌بندی کرده است.

از این‌رو، مسئله اصلی پژوهش حاضر صرفاً شمارش کنش‌های گفتاری نیست، بلکه تعیین این است که هر نوع کنش در بافت سخنان شهید آیت‌الله خامنه‌ای چه کارکرد ارتباطی دارد و چگونه در کنار سایر کنش‌ها برای توصیف وضعیت، ارزش‌گذاری و دعوت به واکنش به کار می‌رود. در همین چارچوب، پژوهش حاضر می‌پرسد: نخست، توزیع پنج نوع کنش گفتاری در پیکره مورد بررسی چگونه است؟ و دوم، کنش‌های غالب در بافت مسئله فلسطین چه کارکردهای منظوری دارند؟

پاسخ به این پرسش‌ها با استفاده از نظریه کنش گفتاری آستن و به‌ویژه طبقه‌بندی پنجگانه سرل و بر اساس کدگذاری تمام‌شمار سخنان مرتبط با فلسطین در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر» دنبال شده است.

در این پژوهش، ادعایی درباره میزان اثرگذاری واقعی سخنان بر افکار عمومی یا رفتار دولت‌ها مطرح نمی‌شود؛ تمرکز بر خود داده زبانی و کارکردهای منظوری آن است. بر همین اساس، فراوانی هر طبقه کنش به‌عنوان شاخصی برای توصیف ساختار کنش‌های گفتاری پیکره در نظر گرفته می‌شود، نه به‌عنوان سنجه مستقیم تعهد سیاسی، انعطاف‌پذیری سیاست خارجی یا منافع ملی. از آن‌جا که پژوهش ماهیتی اکتشافی و توصیفی-تحلیلی دارد، فرضیه‌ای برای آن تدوین نشده است.

۱- پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر پژوهش‌های فراوانی بر اساس نظریه کنش گفتار در زبان فارسی انجام شده است که بعضی از این پژوهش‌ها به‌منظور تحلیل متون تجاری، دینی و ادبی و اندکی هم برای تحلیل متون سیاسی به کار رفته‌اند. از میان پژوهش‌هایی که طبق این نظریه برای تحلیل متون سیاسی به کار گرفته شده است و تا حدودی چارچوبی شبیه به این تحقیق دارند می‌توان به چهار مقاله زیر اشاره کرد:

محمدحسین کشکولی و اصغر اسلامی تنها (۱۳۹۹)، در مقاله «تحلیل کنش‌های گفتاری وصیت‌نامه شهید سپهبد قاسم سلیمانی» کنش‌های گفتاری اظهاری، ترغیبی، تعهدی، اعلامی و عاطفی را در وصیت‌نامه شهید سلیمانی مورد تحلیل و بررسی قرار داده‌اند. یافته‌های این مقاله بیانگر این است که در کلام شهید سلیمانی «بیشترین بسامد مربوط به کنش‌های اظهاری و ترغیبی است که برای توصیف وضع فعلی جهان و ضرورت‌های مسئولیت‌پذیری همه قشرها برای حمایت از ولایت فقیه و نظام اسلامی صورت‌بندی شده است.

لیلا موسوی و هومن نیری (۱۳۹۳)، در مقاله «تحلیل سخنان حسن روحانی و باراک اوباما در مجمع عمومی سازمان ملل متحد و تأثیر آن بر روابط آبی ایران و آمریکا» بر اساس نظریه کنش گفتار آستن و سرل به تحلیل سخنان روسای جمهور دو کشور ایران و ایالات متحده آمریکا یعنی حسن روحانی و باراک اوباما پرداخته‌اند و کنش‌های دو رئیس‌جمهور را در اظهاری، ترغیبی، تعهدی، اعلامی و عاطفی دسته‌بندی کرده‌اند.

محمدرضا پهلوان‌نژاد و مهدی رجب‌زاده (۱۳۸۹)، در مقاله «تحلیل متن‌شناسی زیارت‌نامه حضرت امام رضا (ع) بر پایه نظریه کنش گفتار» به تحلیل زیارت‌نامه امام رضا (ع) بر اساس نظریه کنش گفتار پرداخته‌اند. آن‌ها در پژوهش خود به این نتیجه رسیده‌اند که بر اساس تقسیم‌بندی پنج‌گانه سرل از کنش‌های گفتاری، از مجموع ۱۰۷ کنش گفتاری به کار رفته در زیارت‌نامه امام رضا (ع)، کنش‌های عاطفی با ۳۸ مورد بیش‌ترین فراوانی و کنش‌های اعلامی با ۲۲ مورد کمترین تعداد فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند.

محمدرضا پهلوان‌نژاد و لیدا اصطهباناتی (۱۳۸۷)، در مقاله «بررسی کنش‌های گفتار در سخنرانی‌های روسای جمهور ایران و آمریکا شهریور ۱۳۸۵، سازمان ملل» به تحلیل متن سخنرانی روسای جمهور ایران (محمود احمدی‌نژاد) و ایالات متحده آمریکا (جورج بوش) در شهریور ماه سال ۱۳۸۵ در سازمان ملل متحد بر اساس الگوی نظریه کنش‌های گفتاری و مقایسه نتایج این سخنرانی‌ها پرداخته‌اند.

مرور پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که نظریه کنش گفتار در تحلیل متون فارسی، از جمله متون سیاسی، به کار گرفته شده است؛ با این حال، پژوهش حاضر از حیث گستره زمانی و تمام‌شماری سخنان مرتبط با مسئله فلسطین در یک پایگاه مشخص، دامنه متفاوتی دارد. تمایز اصلی پژوهش حاضر در این است که علاوه بر توزیع فراوانی کنش‌ها، در تعیین نوع کنش به بافت، هدف منظوری و موارد همپوشانی کنشی نیز توجه می‌شود و از فراوانی‌ها استنباط‌هایی فراتر از داده‌های زبانی صورت نمی‌گیرد.

۲- مبانی نظری و روش‌شناسی پژوهش

نظریه کنش گفتار را می‌توان به‌عنوان حلقه رابطی دانست که نظریه‌های انتزاعی زبان‌شناسی را با واقعیات و مشاهدات عینی که بر چگونگی کاربرد زبان مبتنی است، پیوند می‌زند. در ادامه به بررسی این نظریه می‌پردازیم.

۲-۱- آستن و نظریه کنش گفتار

نظریه کنش گفتار اولین بار توسط «جان آستن» از اندیشمندان مکتب آکسفورد بیان شده است. آستن در کتاب خود با عنوان «چگونه با واژگان کار انجام دهیم؟» با به کارگیری روش کاربردگرایانه به زبان اعلان کرد که اولاً جملات خبری تنها جملات معنی‌دار زبان نیستند و ثانیاً تعیین ارزش صدق و کذب همه جملات امکان‌پذیر نیست؛ زیرا قصد گوینده از بیان جملات کنشی توصیف خود عمل است، نه توصیف یک وضع یا حالت خاص. در نظریه جان آستن معنی هر جمله دارای سه بخش است: کنش بیانی، کنش غیربیانی (کنش منظوری) و کنش پس‌بیانی (کنش تأثیری). کنش بیانی به‌معنای تحت‌اللفظی واژه‌های موجود در جمله گفته می‌شود. کنش غیربیانی به نیت و قصد گوینده از بیان آن جمله که به‌طور صریح و آشکار در جمله بیان نشده است، مربوط است و کنش پس‌بیانی (کنش تأثیری) به تأثیر آن جمله بر روی مخاطب اشاره دارد (Austin, 1970: 242-260). به عبارتی دیگر، در سطح اول (کنش بیانی)، گوینده صداهای معنادار را به شکل واژه‌ها، عبارات و جملات دارای معنا ایجاد می‌کند. در سطح دوم (کنش منظوری یا غیربیانی)، گوینده واژه‌ها و عبارات را برای افاده بار خاصی مانند بیات تعهد، ارائه پیشنهاد یا درخواست بیان می‌کند. در سطح سوم (کنش پس‌بیانی یا کنش تأثیری)، گوینده با بیان عبارت‌های زبانی، باعث ایجاد تأثیر در مخاطب خود می‌شود. برای مثال، هنگامی که گوینده به مخاطب خود می‌گوید: «لامپ را روشن کن»، گوینده با بیان این جمله، ابتدا واژه‌های معناداری بیان کرده است؛ یعنی کنشی انجام داده است که آستن آن را کنش بیان واژه‌های معنادار (کنش بیانی) تعبیر کرده است. علاوه بر این گوینده با بیان این جمله، امر و دستور داده است؛ یعنی بیان و اظهار او دارای بار محتوایی دستوری و امری است، به گونه‌ای که اظهار جمله به‌معنای انجام کنش گفتاری امر و دستور است. آستن این کنش را کنش منظوری نامیده است. اما اگر جمله بیان شده مخاطب را وادار کند که لامپ را روشن کند، گوینده کنش سومی نیز انجام داده است که عبارت است از تأثیری که بر مخاطب گذاشته است که این تأثیر ناشی از سخن او بوده است. آستن از این کنش سوم به کنش تأثیری تعبیر کرده است. البته باید بیان کرد که محور تحلیل در نظریه کنش گفتار، بیشتر کنش منظوری است تا کنش تأثیری (Mabaquiao, 2018: 8 و سرل، ۱۳۸۷: ۳۳).

آستن پس از مطالعات عمیق و دقیق‌تر به این نتیجه رسید که تقسیم اظهارات به اخباری و کنشی درست نیست. به دلیل آن‌که هر آنچه ایشان در خصوص اظهارات کنشی درست می‌دانست در خصوص اظهارات اخباری نیز درست و صادق بود. آستن در تحلیل پیش‌تر این چنین جملاتی بیان کرد که می‌توان در تجزیه و تحلیل جمله‌های کنشی به خطا رفت؛ زیرا مسئله‌ای بزرگ‌تر از صادق بودن یا کاذب بودن در آن‌ها در نظر گرفته شده است (موسوی و نیری، ۱۳۹۳: ۴۲). با توجه به این مسئله آستن به جای تمایزگذاری میان گزاره‌های توصیفی و ارزشی، تقسیم‌بندی دیگری را بیان کرد. از نگاه وی، اظهارات هر گوینده را می‌توان به دو دسته تقسیم نمود؛ اظهارات اخباری و اظهارات اجرایی. برای تفاوت میان این دو گروه هم می‌توان معیارهایی را در نظر گرفت:

- ۱- اظهارات اخباری قابل صدق و کذب‌اند؛ اما اظهارات اجرایی صدق و کذب‌پذیر نیستند بلکه متناسب یا نامتناسب‌اند.
- ۲- در اظهارات اجرایی معمولاً از افعال ویژه‌ای از جمله اعلام کردن، اخطار کردن و قول دادن استفاده می‌شود؛ در حالی که در اظهارات اخباری معمولاً از فعل‌های توصیفی و ساکن استفاده می‌گردد. ۳- در اظهارات اجرایی گوینده با اظهار خود، به‌صورت خودبه‌خودی عملی را انجام می‌دهد؛ در حالی که در اظهارات اخباری یک حقیقت (یا خلاف حقیقت) بیان یا توضیح داده می‌شود (پهلوان‌نژاد و رجب‌زاده، ۱۳۸۹: ۱۲۵).

۲-۲-۲- انواع کنش‌های گفتاری از نظر سرل

جان سرل^۱ دیگر اندیشمند و نظریه‌پرداز کنش گفتار است که نظریه‌اش با توجه به شفافیت بالاتر نسبت به نظریه آستن و همچنین به دلیل به‌کارگیری ساده‌تر آن، در سال‌های اخیر بیشتر مورد استفاده قرار گرفته است. بافت کلام یکی از مهم‌ترین عواملی است که در تقسیم‌بندی انواع کنش‌های گفتاری در نظریه سرل بسیار مهم است. چگونگی شکل‌گیری بافت یک کنش گفتار با ماهیت و مقصود از تولید آن کنش در ارتباط است. برای مثال این که آیا کنش یک عمل اجتماعی صرف است یا خیر و یا این که آن کنش دربردارنده چه نوع عمل اجتماعی می‌باشد. به همین جهت است که در تحلیل و بررسی کنش‌های گفتاری متون متفاوت نیاز هست نوع بافت دربردارنده کنش گفتار و نوع عمل اجتماعی موردنظر از تولید آن مورد توجه دقیق قرار گیرد. جان سرل در نظریه کنش گفتار، خود کنش‌ها را به پنج دسته متفاوت به شرح ذیل تقسیم کرده است (Searle 1999: 148):

۲-۲-۲-۱- کنش اظهاری^۲

در کنش گفتاری اظهاری گوینده تعهد خود را در خصوص صدق گزاره‌هایی که اظهار می‌دارد، نشان می‌دهد. گوینده در این جا به ذکر عقاید و نظرات خود می‌پردازد. به عبارتی دیگر این نوع کنش توصیف حالت یا واقعه‌ای است که گوینده سخن در آن به دنبال آن است که عقیده و نظر خود را در خصوص درستی یا نادرستی موضوعی اظهار کند (Searle, 1979: 15). هدف این نوع کنش، بیان کردن چگونگی چیزهاست. در این نوع کنش، گوینده جهان بیرون را در اظهارات، گفته‌ها و نتیجه‌گیری‌ها آن گونه که باور دارد به تصویر می‌کشد (Searle & Vanderveken, 19۸۵: ۳۷). ابزارهای تسهیل شناخت کنش اظهاری عبارتند از: من اظهار می‌کنم که، من اثبات می‌کنم که، من تصحیح می‌کنم که، من تأیید می‌کنم که، من نفی می‌کنم که، من می‌گویم که (پهلوان‌نژاد و اصطهباناتی، ۱۳۸۷: ۱۰).

۲-۲-۲-۲- کنش ترغیبی^۳

در کنش ترغیبی، هدف غیریانی، ترغیب مخاطب برای انجام کاری ولو با تکلیف و اجبار است. یعنی گوینده به دنبال این است که شنونده کاری انجام دهد. به عبارتی بهتر، هدف اصلی در کنش ترغیبی وادار کردن مخاطب به انجام یا ترک کاری است که می‌تواند در قالب درخواست، تمنا، التماس، پیشنهاد، فرمان، اجبار، دعوت و خواهش صورت پذیرد. در کنش ترغیبی گوینده می‌خواهد از طریق مخاطب بین جهان خارج با وضعیت مطلوب خود مطابقت ایجاد کند (Searle, 1979: 15). این نوع کنش، خواسته‌ها و تمایلات گوینده را بیان می‌کند. نمونه بارز کنش ترغیبی را می‌توان در درخواست‌ها و پرسش‌ها یافت. برخی از ابزارها جهت شناخت کنش ترغیبی از این قرارند: من اخطار می‌کنم که، من نصیحت می‌کنم که، من اجازه می‌دهم که، من پیشنهاد می‌کنم که، من تکرار می‌کنم که، من دستور می‌دهم که، من تقاضا می‌کنم که، من تمنا می‌کنم که، من هشدار می‌دهم که، من سوال می‌کنم که، من می‌خواهم که، من دعوت می‌کنم که و ... (موسوی و نیری، ۱۳۹۳: ۴۴).

۲-۲-۲-۳- کنش تعهدی^۴

کنش تعهدی مربوط به متعهد کردن خود گوینده برای انجام یا ترک کاری در آینده می‌باشد. در جمله‌های تعهدی هدف گوینده ملزم کردن خود به انجام دادن کاری است که در محتوای گزاره بیان کرده است. در این نوع کنش، گوینده از طریق خود، بین جهان خارج و وضعیت مطلوب خود مطابقت ایجاد می‌کند (Searle & Vanderveken, 1985: 37). در کنش تعهدی گفتار گوینده با قول دادن، سوگند خوردن و مواردی از این دست همراه است (Searle, 1979: 16). ابزارهای شناخت

^۱John Sereale

^۲Representative Act or Assertives Act

^۳Directive Act

^۴Commissive Act

کنش تعهدی عبارتند از: من تعهد می‌دهم که، من قسم می‌خورم که، من قول می‌دهم که، من می‌پذیرم که، من دعوت می‌کنم که، من متعهد می‌شوم که، من ضمانت می‌کنم که ... (Searle, 1969: 5؛ موسوی و نیری، ۱۳۹۴: ۴۴).

۲-۲-۴- کنش اعلامی^۱

کنش گفتاری اعلامی با اعلام و اجرا همراه است و میان گفتار و عمل هیچ فاصله زمانی وجود ندارد (Searle, 1979: 17). هدف از کنش‌های اعلامی، اعلام شرایط جدیدی برای مخاطب (و جهان خارج) به وسیله گوینده است. بدین معنی که همزمان با بیان آن شرایط، انطباقی بین زبان و جهان خارج ایجاد می‌شود. البته صرف بیان شرایط تازه به منزله انجام یک کنش اعلامی نیست بلکه شرایطی برای تحقق آن نیاز است؛ از جمله آن که گوینده صلاحیت بیان شرایط تازه را داشته باشد. در کنش اعلامی هدف، «تغییر واقعی در جهان بیرون از طریق گفتن چیزی است» (Searle & Vanderveken, 1985: 37). ابزارهای تسهیل شناخت کنش اعلامی نیز من اعلام می‌کنم که، من انتصاب می‌کنم، من نام‌گذاری می‌کنم و ... (پهلوان‌نژاد و اصطهباناتی، ۱۳۸۷: ۱۳).

۲-۲-۵- کنش عاطفی^۲

در کنش عاطفی گوینده احساسات خود را ابراز می‌دارد. این کنش گفتار با تحسین، تبریک، درود، قدردانی و حتی ناسزا همراه است و گوینده احساس خود را به وسیله قدردانی، عذرخواهی، تبریک، تعریف، ناسزا و امثالهم بیان می‌دارد (Searle, 1979: 16). در کنش عاطفی هدف گوینده بیان برخی حالت‌های روان‌شناختی درباره وضعیت اموری است که در محتوای گزاره بیان گردیده است (Searle & Vanderveken, 1985: 37). گوینده از طریق کنش‌های گفتاری عاطفی که بیان‌کننده احساساتی از قبیل، عذرخواهی، قدردانی، تبریک و تعریف از طرف گوینده‌اند، حالات درونی و احساسات خود را با مخاطبان در میان می‌گذارد. افعال کنش عاطفی شامل تشکر کردن، سلام کردن، آرزو کردن، معذرت خواستن، فرض داشتن، احترام گذاشتن، ناامید و دل‌سرد شدن، تأمل کردن، تعجب کردن، مسخره کردن، متضمن چیزی بودن، خشنود شدن، شوخی کردن، عصبانی شدن، تبریک گفتن، پیش‌بینی کردن، ناسپاسی کردن، فرضیه داشتن، تهدید کردن، خشمگین شدن، خوشحال شدن، تسلیم شدن، دشنام دادن، دست انداختن، شکایت کردن، تردید داشتن، ناسزا گفتن، متأسف شدن، اظهار همدردی کردن، اهانت کردن، تمجید کردن، و ... است. من تشکر می‌کنم که و من آرزو می‌کنم که ... از ابزارهای تسهیل شناخت کنش عاطفی‌اند (پهلوان‌نژاد و رجب‌زاده، ۱۳۸۹: ۴۱).

جدول ۱. نحوه تعیین جملات از نظر کنش گفتاری (قصد ارتباطی، جهت انطباق و شرایط تحقق کنش)

هدف منظوری: بیان، توصیف، تبیین یا ارزیابی وضعیت امور؛	کنش اظهاری
جهت انطباق: از گفتار به جهان؛	
معیار اصلی: تعهد گوینده به صدق محتوای گزاره.	
هدف منظوری: واداشتن یا دعوت مخاطب به انجام یا ترک عمل؛	کنش ترغیبی
جهت انطباق: از جهان به گفتار؛	
معیار اصلی: جهت‌گیری کنش نسبت به مخاطب.	
هدف منظوری: متعهد کردن گوینده به انجام یا ترک عمل در آینده؛	کنش تعهدی
جهت انطباق: از جهان به گفتار؛	
معیار اصلی: تعهد شخصی گوینده نسبت به کنش آینده.	
هدف منظوری: ایجاد تغییر نهادی یا اجتماعی از طریق خود بیان؛	کنش اعلامی
معیار اصلی: صلاحیت و موقعیت نهادی گوینده و تحقق تغییر با ادای جمله.	
هدف منظوری: بیان یا ابراز حالت روان‌شناختی گوینده نسبت به موضوع؛	کنش عاطفی
معیار اصلی: ارزش‌گذاری، احساس یا نگرش عاطفی ابراز شده در بافت.	

^۱ Expressive Act

^۲ Declaration Act

جدول ۲. افعال تعیین جملات از نظر کنش گفتاری

اظهاری	بیان کردن، گفتن، تأیید کردن، بودن، شنیدن، صبر کردن، اعلان کردن، انتظار داشتن، بازکردن، اظهار کردن، معرفی کردن، محدود کردن، مطمئن بودن، گزارش دادن، اعطاء کردن، دسته‌بندی کردن، واگذار کردن، نقد کردن، نفی کردن، نسبت دادن، ادعا کردن، شرح دادن، دلیل آوردن، دفاع کردن، رها کردن، اثبات کردن، توصیف کردن، تکذیب کردن، تفسیر کردن، تغییر فعالیت دادن، ابراز کردن، آغاز کردن، یک عمل، پاسخ دادن، تصحیح کردن، تأیید کردن، بحث کردن
ترغیبی	اجازه دادن، التماس و تمنا کردن، تجویز کردن، اخطار دادن، سؤال کردن، شرط گذاشتن، شرط کردن، من می‌خواهم که، درخواست اثبات کردن، اعلام نیاز کردن، تکرار کردن، خواستن، پندوانداز دادن، توضیح خواستن، دوباره راه انداختن، گدایی کردن، هشدار دادن، تقاضا کردن، اصرار کردن، نصیحت کردن، پیشنهاد کردن، القا کردن، بی‌توجهی کردن، درخواست اطلاعات کردن، بایستن و لازم بودن، دعوت کردن، توصیه کردن، دستور دادن، بازخواست کردن، درخواست کردن، به مبارزه طلبیدن، توانستن
تعهدی	متعهد شدن، قول دادن، قسم خوردن، بیان موافقت کردن، ضمانت کردن، تعهد دادن، داوطلب شدن و تقدیم کردن
اعلامی	نام‌گذاری کردن، آغاز کردن، اعلام کردن، از کار برکنار کردن، به کار گماشتن، انتصاب کردن، عقد قرارداد کردن و پایان دادن کار. ابزارهای تسهیل شناخت کنش اعلامی نیز من اعلام می‌کنم که، من انتصاب می‌کنم، من نام‌گذاری می‌کنم و ...
عاطفی	عذرخواهی، قدردانی، تبریک و تعریف از طرف گوینده‌اند، حالات درونی و احساسات خود را با مخاطبان در میان می‌گذارد. افعال کنش عاطفی شامل تشکر کردن، سلام کردن، آرزو کردن، معذرت خواستن، فرض داشتن، احترام گذاشتن، ناامید و دل‌سرد شدن، تأمل کردن، تعجب کردن، مسخره کردن، متضمن چیزی بودن، خشنود شدن، شوخی کردن، عصبانی شدن، تبریک گفتن، پیش‌بینی کردن، ناسپاسی کردن، فرضیه داشتن، تهدید کردن، خشمگین شدن، خوشحال شدن، تسلیم شدن، دشنام دادن، دست انداختن، شکایت کردن، تردید داشتن، ناسزا گفتن، متأسف شدن، اظهار همدردی کردن، اهانت کردن، تمجید کردن، و ... است. من تشکر می‌کنم که و من آرزو می‌کنم که ...

در روش پژوهش، «جمله» واحد تحلیل زبانی و «کنش گفتاری غالب» واحد تحلیل کارکردی در نظر گرفته شد. کلیه سخنان و بیانات شهید آیت‌الله خامنه‌ای درباره مسئله فلسطین در پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار ایشان (خامنه‌ای دات. آی. آر) از سال ۱۳۶۸ تا پایان ۱۴۰۲ به‌صورت تمام‌شمار بررسی شد. تعیین نوع کنش صرفاً بر پایه فعل یا محتوای واژگانی جمله انجام نگرفت؛ فعل‌های کنشی و محتوای گزاره فقط قرائن کمکی بودند و تشخیص نهایی بر اساس هدف منظوری، رابطه گوینده و مخاطب، جهت انطباق، محتوای گزاره‌ای و شرایط تحقق هر کنش در بافت جمله صورت گرفت. از آن‌جا که برخی جملات می‌توانند هم‌زمان واجد بیش از یک کارکرد باشند، برای جلوگیری از دو یا چندبارشماری، در هر جمله یک کنش غالب تعیین شد. بنابراین مجموع فراوانی پنج نوع کنش دقیقاً برابر با ۱۱۳۳۳ جمله است.

برای کنترل روایی محتوایی، ابتدا کدگذاری اولیه توسط پژوهشگران انجام شد و سپس گزاره‌های کدگذاری شده در قالب پرسشنامه‌ای ساختاریافته در اختیار چهار خبره دانشگاهی در حوزه‌های علوم انسانی، شامل علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، فلسفه و زبان‌شناسی، قرار گرفت. گروه کانونی خبرگان در یک جلسه گروه کانونی، طبقه‌بندی گزاره‌ها را بررسی کردند و موارد دارای بیش از یک کارکرد را مشخص نمودند. این موارد بر اساس هدف منظوری غالب و با توجه به بافت جمله بازبینی و یک کنش گفتاری نهایی دریافت کردند. بدین ترتیب، «کنش غالب» مبنای شمارش نهایی قرار گرفت و از شمارش هم‌زمان یک جمله در چند طبقه جلوگیری شد.

روش جمع‌آوری داده‌ها کتابخانه‌ای و مبتنی بر فیش‌برداری و تمام‌شماری بود. روایی محتوایی کدگذاری از طریق بررسی خبرگان و تطبیق موارد اختلافی با ملاک‌های نظری سرل کنترل شد. همچنین برای کاهش سوگیری تفسیری، در بخش تحلیل، نمونه‌های مستقیم از سخنان شهید آیت‌الله خامنه‌ای ارائه شده است. با این حال، در نسخه حاضر ضریب آماری مستقلی برای سنجش توافق بین کدگذاران محاسبه نشده است؛ از این‌رو، یافته‌های کمی باید در چارچوب فرایند کدگذاری و کنترل محتوایی انجام شده تفسیر شوند و ادعاهای فراتر از داده‌های زبانی با احتیاط صورت گیرند.

۳- کنش‌های گفتاری شهید آیت‌الله خامنه‌ای

شهید آیت‌الله خامنه‌ای از ۱۴ خرداد ۱۳۶۸ تا پایان سال ۱۴۰۲، در یک دوره زمانی ۳۵ ساله، در مجموع در ۶۷۰۴ صفحه و ۱۰۳۴ پیوند متنی، ۱۱۳۳۳ جمله درباره مسئله فلسطین بیان کرده است. در پژوهش حاضر، هر جمله یک واحد تحلیل زبانی است و برای هر جمله، صرفاً یک «کنش گفتاری غالب» ثبت شده است؛ از این رو، جمع فراوانی پنج طبقه کنش با کل ۱۱۳۳۳ جمله برابر است.

۳-۱- کنش اظهاری

همان‌طور که جدول فراوانی نشان می‌دهد، کنش اظهاری با ۷۲۰۸ جمله (۶۳/۶۰ درصد) بیشترین فراوانی را در پیکره دارد. این یافته در سطح کنش گفتاری نشان می‌دهد که بخش عمده سخنان مورد بررسی به بیان، توصیف، تبیین و ارزیابی وضعیت فلسطین اختصاص یافته است. شهید آیت‌الله خامنه‌ای در این کنش وقایع و پدیده‌های جهان اطراف خود را آن‌طور که باور دارد به تصویر می‌کشد و بیان می‌کند که از نظر او حوادث و امور در جهان زمان او چگونه‌اند و باور و دیدگاه خود را درباره این جهان ابراز می‌دارد. ایشان کنش اظهاری را اغلب به همراه جملاتی شکل می‌دهد که بار منظوری عاطفی دارند. در ذیل چند نمونه از این کنش را بیان می‌کنیم:

«این سگ دست‌آموز» (خامنه‌ای، ۱۳۷۰، الف). «میوه زهرآگین شجره خبیثه دولت صهیونیستی» (خامنه‌ای، ۱۳۷۰، ب). «غده سرطانی اسرائیل» (خامنه‌ای، ۱۳۹۶، پ). «جوانان شجاع و غیور فلسطینی» (خامنه‌ای، ۱۴۰۱، ت). «دولت خونریز فاسق جنایتکار» (خامنه‌ای، ۱۳۷۲، ث). «ملت قهرمان فلسطین» (خامنه‌ای، ۱۳۷۹، ج). «قدس شریف، این سرزمین مقدس» (خامنه‌ای، ۱۳۸۰، چ). «مردم مظلوم و بی‌دفاع» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، ح). «این عنصر خبیث ظالم خونخوار سفاک» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، خ). «هیولای دیوسیرت» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، د). «دشمن وحشی و گرگ صفت» (خامنه‌ای، ۱۴۰۰، ذ). «ویروس دیرپای صهیونیسم» (خامنه‌ای، ۱۳۹۹، ر). «کودک‌کش خبیث ظالم شمرصفت» (خامنه‌ای، ۱۳۹۷، ز). «رژیم صهیونیستی که مغز تروریسم و مادر تروریسم است» (خامنه‌ای، ۱۳۹۶، ژ). «سیاست‌بازان از خدا بی‌خبر» (خامنه‌ای، ۱۳۹۵، س). بنابراین شهید آیت‌الله خامنه‌ای از جملاتی استفاده می‌کند که هم‌زمان هم دارای بار اظهاری و هم عاطفی هستند. به‌عنوان مثال در جمله «روز قدس روز مقابله مستضعفین با مستکبرین است»، از دو کنش اظهاری و ترغیبی استفاده شده است؛ به این صورت که علاوه بر این‌که با کنش اظهاری عقیده خود را در خصوص چیزی بیان می‌کند، مخاطب را به مقابله با مستکبرین ترغیب و تشویق می‌کند.

۳-۲- کنش ترغیبی

پس از کنش اظهاری، کنش ترغیبی با ۲۳۶۴ جمله (۲۰/۸۶ درصد) قرار دارد که حضور پررنگ جهت‌گیری نسبت به مخاطب و دعوت به انجام یا ترک برخی کنش‌ها را نشان می‌دهد. بنابراین، می‌توان گفت در بسیاری از موارد، تبیین و ارزیابی وضعیت با دعوت به واکنش و اقدام همراه شده است؛ اما این فراوانی‌ها به تنهایی درباره میزان اثرگذاری واقعی این سخنان بر مخاطبان داوری نمی‌کنند. بسامد بالای کنش ترغیبی در خصوص مسئله فلسطین، برای شخصیتی که توصیف و ایجاد جهانی ایده‌آل و آرمانی را مدنظر دارد، کاملاً منطقی به نظر می‌آید. این کنش که به دنبال انطباق جهان بیرون با وضعیت مطلوب نویسنده به‌وسیله مخاطب است، به دلیل نقش سازنده آن دارای اهمیت بسیار بالایی است. آیت‌الله خامنه‌ای (ره) در کنش‌های ترغیبی از یک طرف با بیان و انتقاد از پیامدهای وضعیت و جهان موجود مخاطب را به وضعیت و جهان مورد دلخواه خود ترغیب می‌کند و از طرف دیگر با ارائه بدیلی به جای آن وضعیت نادرست، فواید وضعیت و جهان مورد قبول خود را بیان و مخاطب را به آن دعوت می‌کند.

نمونه اول: «چرا باید این‌طور شود؟ چرا باید رؤسای کشورهای اسلامی جرأت کنند در مقابل افکار عمومی ملت‌های خودشان بایستند و صریحاً صحبت از این بکنند که باید با دشمن غاصب و صهیونیست آشتی کرد؟! کدام آشتی؟! کدام سازش؟! مسأله فلسطین

یک مسأله روشن اسلامی و بشری است. مسأله فلسطین، کهنگی بردار نیست. یک غاصب اگر چیزی را غصب کند، صد سال هم طول بکشد، باز غاصب است و باز صاحب حق، صاحب حق است و باید حق به او برگردد» (خامنه‌ای، ۱۳۷۲، ش).

نمونه دوم: «امروز وظیفه است که دولت‌های مسلمان نگذارند کالا و نفت و سوخت و مانند این‌ها به رژیم صهیونیستی برسد، همچنان که او نمی‌گذارد آب به مردم غزه برسد؛ این وظیفه دولت‌های مسلمان است/ امروز، در قضیه غزه، این [وظیفه] واکنش بر دوش همه ما وجود دارد؛ باید واکنش نشان بدهیم؛ عده‌ای گرسنه‌اند، عده‌ای زیر بمباراند، عده‌ای دارند صدمات صدماتی به شهادت می‌رسند (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، ص). دولت‌های مسلمان باید بدانند که اگر امروز به فلسطین کمک نکنند- هر کس هر جور می‌تواند کمک کند- دشمن فلسطین را که دشمن اسلام و دشمن انسانیت است تقویت کرده‌اند و فردا همین خطر، خودشان را تهدید خواهد کرد» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، ض).

نمونه سوم: «هر چند بهره گرفتن از هر امکان حلال و مشروع در این مبارزه مجاز است و از جمله حمایت‌های جهانی، ولی مؤکداً باید از اعتماد به دولت‌های غربی و نیز مجامع جهانی ظاهراً یا باطناً وابسته به آن‌ها پرهیز کرد. چرا میلیون‌ها فلسطینی باید هفتاد سال از خانه و کاشانه خود دور بوده و در تبعید به سر برند؟ همه باید ملت فلسطین را در این جهاد مقدس یاری کنند. همه باید دست مبارز فلسطینی را پُر، و پشت او را محکم کنند» (خامنه‌ای، ۱۳۹۹، ط).

شهید آیت‌الله خامنه‌ای در این جا، ما (مخاطب) را ترغیب می‌کند که زمان را صرف خواسته‌های بی‌فایده نکند؛ زیرا که از نظر ایشان این حاکمان و سازمان‌ها هیچ اقدام عملی برای حل این مسئله بر نخواهند داشت. همین عدم اعتماد ایشان باعث ترغیب ملت‌ها جهت حل مسئله فلسطین در سال‌های اخیر شده است.

۳-۳- کنش تعهدی

در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر» در بازه زمانی مورد نظر یعنی از سال ۱۳۶۸ تا سال ۱۴۰۲ در خصوص مسئله فلسطین ۱۳۲ کنش تعهدی صورت گرفته است. از لحاظ بسامدی این کنش به همراه کنش اعلامی کمترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند. گفته شد که در جملات دارای کنش تعهدی، نویسنده درصدد تغییر و تحول جهان بیرون به وسیله انجام آنچه در محتوای گزاره‌ای ابراز کرده است. کنش‌های تعهدی بیشتر در متون حقوقی و گفت‌وگوهای روزانه کاربرد دارد تا متون سیاسی و ادبی. برای مثال، «زمانی که گوینده یا نویسنده کتباً یا شفهاً تعهدی می‌دهد یا جمله‌ای را بیان می‌کند که حاوی انجام عملی به دست خودش است، کنشی تعهدی انجام گرفته است» (عبدالهیان و باقری، ۱۳۹۶: ۲۵۳) در ادامه به چند مورد از کنش‌های تعهدی صورت گرفته اشاره می‌شود.

نمونه اول: «ما اعلان می‌کنیم: ما یک روز و [حتی] یک ساعت با دولت غاصب غیرقانونی خبیث اسرائیل، دوستی و محبت و کوچک‌ترین و ضعیف‌ترین نوع رابطه را هم نه داشته‌ایم و نه خواهیم داشت. / ما اعلام می‌کنیم که مبارزه علیه حکومت دشمن صهیونیستی و دفاع از مبارزات ملت ستمدیده فلسطین و سرزمین غصب‌شده فلسطین جزء تفکیک‌ناپذیر معتقدات انقلاب اسلامی است» (خامنه‌ای، ۱۳۶۸، ظ).

نمونه دوم: «همه باید ملت فلسطین را در این جهاد مقدس یاری کنند. همه باید دست مبارز فلسطینی را پُر، و پشت او را محکم کنند. ما با افتخار، هر چه در توان داشته باشیم در این راه انجام خواهیم داد» (خامنه‌ای، ۱۳۹۹، ع).

نمونه سوم: «خود آمریکایی‌ها هم بدانند، جمهوری اسلامی از مواضع اصلی خود کوتاه نمی‌آید. ما از ظلم‌ستیزی دست برنمی‌داریم، از دفاع از فلسطین کوتاه نمی‌آییم» (خامنه‌ای، ۱۳۹۶، غ). «ما در جمهوری اسلامی، هزینه‌های دفاع از فلسطین را پذیرفتیم. گفتیم از فلسطین دفاع می‌کنیم، دنیای استکبار در مقابل ما ایستاد و ضربه زد، اما ما استقامت کردیم، ایستادیم، باز هم خواهیم ایستاد» (خامنه‌ای، ۱۳۹۸، ف).

۳-۴- کنش اعلامی

در خصوص مسئله فلسطین ۴ کنش اعلامی صورت گرفته است. کنش‌های اعلامی که اعمال موفق آن به نقش و موقعیت خاص گوینده (نویسنده) و سازمان‌های قانونی و اجتماعی ویژه‌ای وابسته است، کمتر متوجه متون سیاسی است؛ زیرا در متون سیاسی، گوینده تغییر و دگرگونی واقعی موردنظر خود در جهان بیرون را بیشتر به وسیله کنش‌های اظهاری، ترغیبی و عاطفی صورت می‌دهد. به عبارتی دیگر شهید آیت‌الله خامنه‌ای تغییر و دگرگونی در جهان بیرون را بیشتر به وسیله کنش‌های اظهاری، ترغیبی و عاطفی دنبال کرده است که بسامدی بالای این سه کنش نیز تأییدکننده این نظر است. از طرف دیگر یک جمله باید دارای شرایط خاصی از جمله ایجاد شرایط جدیدی در بیرون، صلاحیت و قدرت گوینده از اعلام یک گفته باشد تا ذیل کنش اعلامی قرار بگیرد. به دلیل وجود همین شرایط بسیاری از جملات نمی‌توانند ذیل کنش اعلامی گنجانده شوند.

نمونه اول: «اینجانب به مناسبت فاجعه غزه روز دوشنبه را عزای عمومی اعلام می‌کنم» (خامنه‌ای، ۱۳۸۷، ق).

نمونه دوم: «ما بار دیگر همدردی خودمان را با ملت مظلوم فلسطین، با ملت مظلوم عراق، با همه ملت‌های مظلوم اعلام می‌کنیم؛ ملت ایران ایستاده است» (خامنه‌ای، ۱۳۸۳، ک).

نمونه سوم: «از آن‌جا که در بسیاری از کشورهای اسلامی هلال ماه مبارک رمضان در روزهای چهارشنبه و پنجشنبه رؤیت شده است، لذا برای حفظ وحدت اسلامی و این‌که همه برادران مسلمان در سراسر جهان اسلام بتوانند یکپارچه در مراسم «روز قدس» مشارکت کنند، امسال، جمعه ۷/۱/۷۱ به عنوان «روز قدس» اعلام می‌گردد» (خامنه‌ای، ۱۳۷۰، گ).

۳-۵- کنش عاطفی

در سایت «خامنه‌ای دات آی آر» کنش‌های عاطفی بعد از کنش اظهاری و کنش ترغیبی با بسامدی ۱۶۲۵ جمله، رتبه سوم و بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داده است. این بسامد نشانگر ارزش اساسی کنش عاطفی در نظر شهید آیت‌الله خامنه‌ای است. در این کنش که انطباق جهان و ذهن در آن نیست، شهید آیت‌الله خامنه‌ای عقاید، احساسات و عواطف خود را با مخاطب به اشتراک می‌گذارد و او را به جهان موردنظر خود دعوت می‌کند و از او می‌خواهد از زاویه نگاه وی به جهان بیرون و مسئله فلسطین نگاه کند.

نمونه اول: «دل‌های ما خون است به خاطر مصائب مردم فلسطین و بالخصوص مردم غزه؛ ناراحتیم، و ان‌شاءالله پیروزی نهایی و نه چندان دیر، با مردم فلسطین و فلسطین خواهد بود» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، ل). و قطعاً دشمن نمی‌تواند در قضیه فلسطین، موفقیت موردنظر خودش را پیدا کند و فلسطین آزاد خواهد شد؛ تردیدی نیست که فلسطین آزاد خواهد شد. و مبارزه امت اسلامی برای نجات فلسطین ان‌شاءالله به نتیجه خواهد رسید» (خامنه‌ای، ۱۳۹۶، م).

نمونه دوم: «خب، امروز وظیفه چیست؟ کمک به مقاومت. هر کسی هر جور می‌تواند باید به مقاومت کمک کند. کمک به مقاومت وظیفه است، کمک به رژیم صهیونیستی جنایت و خیانت است. بعضی از دولت‌های مسلمان متأسفانه این جنایت را مرتکب می‌شوند، [اما] بدانند که ملت‌های مسلمان این را فراموش نخواهند کرد» (خامنه‌ای، ۱۴۰۲، ن).

نمونه سوم: «شما همین امروز هم پیروزید و با ادامه این ایستادگی شرافتمندانه دشمن زبون و ضد بشر را باز هم بیشتر به ذلت و شکست خواهید کشاند. ان‌شاءالله (خامنه‌ای، ۱۳۸۷، و). از خداوند تعالی برای شما و توفیق شما و مقاوم ماندن شما در این راه پُرفروغ دعا می‌کنم. امیدواریم ان‌شاءالله همه ما بیدار بشویم» (خامنه‌ای، ۱۳۹۷، ه). «پروردگارا! همه ما مسلمان‌ها را از خواب‌های غفلتمان بیدار کن» (خامنه‌ای، ۱۳۷۹، ی).

زبان شهید آیت‌الله خامنه‌ای در این‌جا ساده و توأم با توصیه و همراه با نقد است. همان‌طور که مشخص است شهید آیت‌الله خامنه‌ای سعی می‌کند اجازه ندهد گذر ایام چشم و گوش ما را کور و ناشنوا و زبان ما را لال کند و مسئله فلسطین که مسئله اول جهان اسلام است به دست فراموشی سپرده شود. ایشان در کنار دعا برای نجات مسلمانان جهان خصوصاً فلسطین از مسلمانان جهان می‌خواهد که در برابر جنایات اسرائیل ساکت و منفعل نباشند.

۴- یافته‌های آماری پژوهش

همان‌طور که جدول فراوانی نشان می‌دهد، کنش اظهاری با ۷۲۰۸ جمله (۶۳/۶۰ درصد) بیشترین فراوانی را در مجموعه سخنان آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص فلسطین دارد. این یافته در سطح کنش گفتاری نشان می‌دهد که بخش عمده سخنان مورد بررسی به بیان، توصیف، تبیین و ارزیابی وضعیت فلسطین اختصاص یافته است. پس از آن، کنش ترغیبی با ۲۳۶۴ جمله (۲۰/۸۶ درصد) قرار دارد که حضور پررنگ جهت‌گیری نسبت به مخاطب و دعوت به انجام یا ترک برخی کنش‌ها را نشان می‌دهد. بنابراین، در بسیاری از موارد، تبیین و ارزیابی وضعیت با دعوت به واکنش و اقدام همراه شده است. این نتیجه ناظر به ساختار کنش‌های گفتاری پیکره است و به تنهایی میزان اثرگذاری واقعی سخنان بر مخاطبان را نشان نمی‌دهد. بسامدی بالای کنش ترغیبی نیز به علت ترغیب‌ها، درخواست‌ها و تقاضاهایی است که آیت‌الله خامنه‌ای (ره) از همه دولت‌ها و مسلمانان جهان دارد.

پس از کنش‌های اظهاری و ترغیبی، کنش عاطفی با ۱۶۲۵ جمله (۱۴/۳۴ درصد) در رتبه سوم قرار دارد. نمونه‌های این طبقه نشان می‌دهند که احساس تأسف، همدردی، امید، تحسین و نیز ارزش‌گذاری منفی نسبت به اسرائیل در بخشی از سخنان حضور دارد. از منظر نظریه سرل، این موارد بیانگر ابراز حالت‌ها و نگرش‌های روان‌شناختی گوینده نسبت به موضوع سخن‌اند. بسامدی بالای این کنش نیز نشانگر ارتباط عاطفی گسترده و عمیق میان آیت‌الله خامنه‌ای (ره) با مخاطب مخاطبانش است.

جدول ۳. نوع و تعداد کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص مسئله فلسطین سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر»

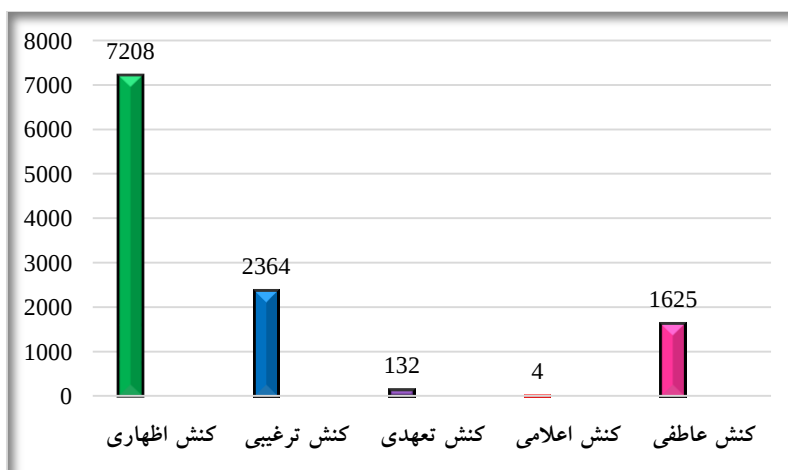
نوع کنش	سال‌های مختلف															
	گفتار	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰	۸۱	۸۲
اظهاری	۱۹۲	۱۷۴	۳۳۳	۱۳۷	۳۱۰	۹۳	۹۴	۱۷۸	۱۱۸	۱۷۰	۳۰۴	۵۲۳	۴۶۷	۴۴۹	۱۲۳	۱۱۶
ترغیبی	۲۹	۸۱	۱۷۹	۵۴	۱۵۹	۳۶	۹	۲۴	۴۰	۱۸	۴۰	۱۲۵	۱۴۲	۱۳۴	۲۵	۳۳
تعهدی	۲۲	۹	۹	۵	۷	۳	۲	۳	۰	۷	۴	۵	۱	۰	۰	۱
اعلامی	۱	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عاطفی	۲۸	۲۴	۴۶	۱۲	۶۲	۱۳	۳۱	۲۲	۱۶	۱۴	۱۲	۵۷	۶۸	۵۶	۳۸	۱۰۲
جمع کل	۲۷۲	۲۸۸	۵۶۸	۲۰۸	۵۳۸	۱۴۵	۱۳۸	۲۲۷	۱۷۴	۲۰۹	۳۶۰	۷۱۰	۶۷۸	۶۳۹	۱۸۶	۲۵۳

جدول ۳. نوع و تعداد کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در خصوص مسئله فلسطین سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر»

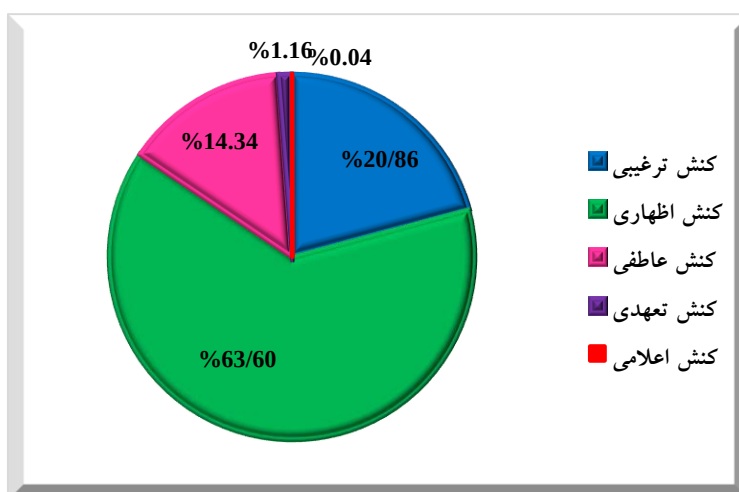
نوع کنش	سال‌های مختلف															
	گفتار	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰	۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹
اظهاری	۱۷۱	۱۳۲	۲۹۱	۳۰۱	۱۵۵	۱۸۶	۱۴۷	۴۶	۱۶۱	۹۷	۱۲۲	۱۳۶	۱۲۶	۱۷۷	۹۴	۸۹
ترغیبی	۵۷	۵۸	۱۰۷	۸۲	۵۹	۵۳	۵۸	۳۴	۱۲۰	۵۴	۳۹	۵۷	۴۹	۵۶	۳۴	۴۸
تعهدی	۲	۲	۴	۰	۰	۳	۴	۰	۳	۱۱	۱	۴	۱	۶	۵	۵
اعلامی	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
عاطفی	۵۱	۵۵	۱۰۹	۶۴	۶۶	۴۶	۵۸	۲۳	۵۹	۳۸	۴۲	۴۱	۳۸	۶۰	۵۶	۴۳
جمع کل	۲۸۱	۲۴۸	۵۱۲	۴۴۸	۲۸۰	۲۸۸	۲۶۷	۱۰۳	۳۴۳	۲۰۲	۲۰۴	۲۳۸	۲۱۴	۲۹۹	۱۸۹	۱۸۰

جدول ۴. فراوانی کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر»

کنش‌های گفتاری	کنش اظهاری	کنش ترغیبی	کنش تعهدی	کنش اعلامی	کنش عاطفی	جمع کل
فراوانی کنش‌ها	۷۲۰۸	۲۳۶۴	۱۳۲	۴	۱۶۲۵	۱۱۳۳۳
درصد کنش‌ها	۶۳/۶۰	۲۰/۸۶	۱/۱۶	۰/۰۴	۱۴/۳۴	۱۰۰

نمودار ۱. کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر» در خصوص مسئله فلسطین

نمودار ۲. درصد کنش‌های گفتاری آیت‌الله خامنه‌ای در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر» در خصوص مسئله فلسطین

کنش تعهدی با ۱۳۲ جمله (۱/۱۶ درصد) در رتبه چهارم قرار دارد. این فراوانی صرفاً نشان‌دهنده تعداد جملاتی است که در آن‌ها، بر اساس ملاک‌های نظری، تعهد‌گوینده نسبت به کنشی در آینده تشخیص داده شده است. درصد پایین کنش تعهدی در سخنان آیت‌الله خامنه‌ای (ره) تا حدودی طبیعی به نظر می‌رسد زیرا که کنش گفتاری تعهدی کنشی مبتنی بر انجام کاری در حال یا آینده است و شرایط ایران در منطقه خاورمیانه و وجود دشمنانی دارای اختلافات ایدئولوژیک و در پاره‌ای اختلافات ارضی نمی‌خواستند منافع ملی و مصلحت کشور به‌طور خاص و فزاینده‌ای فدای فلسطین شود. برای مثال ایشان در تاریخ ۱۴۰۱/۰۲/۲۱ در جمع دانشجویان بیان فرمودند: «ما منافع ملی خودمان را در نظر می‌گیریم و دلبستگی‌های ایدئولوژیک و اعتقادی، هرگز جای منافع ملی را نمی‌گیرد». تا جایی‌که حتی ایشان در سخنرانی‌های خود بارها تأکید کرده‌اند که جوانان زیادی خواستار حضور در جنگ سوریه، لبنان و فلسطین بوده‌اند که بنده اجازه ندادم. با این توصیف، وجود ۱۳۲ جمله کنش تعهدی آیت‌الله خامنه‌ای (ره) را می‌توان به معنای علاقه‌مندی ایشان

برای حل مشکل و مسئله فلسطین با محوریت ایران قلمداد کرد. وی به‌عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران و یکی از تأثیرگذارترین شخصیت‌های سیاسی و مذهبی جهان اسلام سعی در اقناع و دادن تعهد نسبت به آینده قضیه فلسطین داشتند تا دیگر کشورها را نیز تشویق به چنین عملی نمایند و به آن‌ها اطمینان دهند در این راه تنها نیستند.

کنش اعلامی با ۴ جمله (۰/۰۴ درصد) کمترین فراوانی را دارد. در نظریه سرل، کنش اعلامی زمانی تحقق می‌یابد که گفتن جمله، در شرایط مناسب و از سوی گوینده دارای صلاحیت، خود موجب ایجاد تغییر نهادی یا اجتماعی شود. وجود کمتر از یک درصد کنش اعلامی در سخنان آیت‌الله خامنه‌ای (ره) نشان‌دهنده این است که ایران هرگز حاضر و علاقه‌مند به گسترش روابط و همکاری با اسرائیل و دیگر کشورهای سازش‌گر نیست و همچنان بر مواضع اصولی و خطوط قرمز خود از جمله عدم شناسایی و تشکیل کشور اسرائیل در فلسطین اشغالی پایبند است. از طرف دیگر از این سخنان این نکته نیز قابل فهم است که کنش‌های اعلامی ایشان اعلام قاطعیت و عدم انعطاف بر مواضع اساسی خود و جمهوری اسلامی ایران بوده است.

۴-۱- تحلیل بافتی و زمانی یافته‌ها

بررسی نمونه‌های موجود در دوره‌های مختلف نشان می‌دهد که کارکرد کنش‌های گفتاری در خلاء و مستقل از موقعیت سیاسی شکل نگرفته است. در نمونه‌های آغازین دوره، مانند سخنان سال ۱۳۶۸، کنش تعهدی با بیان پایبندی به عدم رابطه با اسرائیل و حمایت از فلسطین همراه است؛ در نمونه‌های سال‌های میانی، مانند ۱۳۷۲ و ۱۳۹۹، کنش‌های ترغیبی با طرح ضرورت اقدام، نقد سازش و دعوت به حمایت از فلسطینیان برجسته می‌شوند؛ و در نمونه‌های متأخر، به‌ویژه سال ۱۴۰۲، در کنار اظهار و ترغیب، ابراز همدردی با مردم غزه، محکومیت جنایت و تأکید بر کمک به مقاومت دیده می‌شود. این تفاوت‌ها را می‌توان به‌عنوان نشانه‌ای از تغییر موضوعات و موقعیت‌های ارتباطی در دوره‌های مختلف خواند.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش، سخنان شهید آیت‌الله خامنه‌ای درباره مسئله فلسطین در بازه ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۲ بر اساس نظریه کنش گفتاری سرل بررسی شد. در سطح کمی، از مجموع ۱۱۳۳۳ جمله، کنش اظهاری با ۷۲۰۸ مورد (۶۳/۶۰ درصد) بیشترین فراوانی را دارد؛ پس از آن کنش ترغیبی با ۲۳۶۴ مورد (۲۰/۸۶ درصد) و کنش عاطفی با ۱۶۲۵ مورد (۱۴/۳۴ درصد) قرار می‌گیرند. کنش تعهدی با ۱۳۲ مورد (۱/۱۶ درصد) و کنش اعلامی با ۴ مورد (۰/۰۴ درصد) کمترین فراوانی را دارند. این الگو در چارچوب نظری سرل نشان می‌دهد که در پیکره مورد بررسی، بیان و ارزیابی وضعیت فلسطین، در کنار جهت‌دهی به مخاطب و ابراز نگرش‌های عاطفی، سه کارکرد اصلی کنش‌های گفتاری را تشکیل می‌دهند.

یافته مهم دیگر آن است که کنش‌های تعهدی و اعلامی سهم اندکی از کل مجموعه بیانات آیت‌الله خامنه‌ای (ره) دارند. با این حال، این فراوانی پایین را نباید به‌صورت مستقیم به‌معنای کاهش تعهد سیاسی یا انعطاف‌ناپذیری سیاست خارجی تفسیر کرد؛ زیرا مقوله‌های سرل، مقوله‌هایی درباره نوع عمل منظوری جمله‌اند، نه شاخص مستقیمی برای سنجش سیاست خارجی یا رفتار سیاسی در سطح کلان. در مقابل، نمونه‌های تعهدی نشان می‌دهند که در برخی موقعیت‌ها، گوینده حمایت از فلسطین و مقاومت را در قالب تعهد نسبت به کنش آینده صورت‌بندی کرده است و نمونه‌های اعلامی نیز در شرایط محدود و با اتکا به موقعیت گوینده، واجد کارکرد ایجاد وضعیت جدید بوده‌اند.

در مجموع، الگوی به‌دست آمده را می‌توان به‌صورت رابطه‌ای میان «اظهار و ارزیابی وضعیت» و «دعوت به واکنش» فهم کرد. کنش‌های اظهاری در بسیاری از نمونه‌ها وضعیت فلسطین، اشغال، مظلومیت و نقش بازیگران را صورت‌بندی می‌کنند و کنش‌های ترغیبی بر اساس همین صورت‌بندی‌ها، مخاطب را به حمایت، مقاومت یا واکنش فرامی‌خوانند. کنش‌های عاطفی نیز در همین بافت، به ارزش‌گذاری مثبت یا منفی و برجسته‌سازی رنج، امید، خشم یا تحسین کمک می‌کنند. بنابراین، اهمیت یافته‌ها در صرف فراوانی طبقات نیست، بلکه در پیوند میان نوع کنش، بافت ارتباطی و کارکرد منظوری آن است.

منابع

الف- منابع فارسی

- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی مجموعه سخنان و بیانات در سایت «خامنه‌ای دات. آی. آر»
- پهلوان‌نژاد، محمدرضا و رجب‌زاده، مهدی (۱۳۸۹)، «تحلیل متن‌شناسی زیارتنامه امام رضا (ع) بر پایه نظریه کنش گفتار»، فصلنامه مطالعات اسلامی: فلسفه و کلام، سال چهل و دوم، شماره پیاپی ۸۵/۲، صص ۳۷-۵۴.
- پهلوان‌نژاد، محمدرضا و اصطهباناتی، لیدا (۱۳۸۷)، «بررسی کنش‌های گفتار در سخنرانی‌های رؤسای جمهور ایران و آمریکا شهریور ۱۳۵۸، سازمان ملل»، پژوهش‌های زبان‌های خارجی، سال ۵۱، شماره ۲۰۸، صص ۱-۲۲.
- جلالی، مریم و صادقی، معصومه (۱۳۹۴)، «کنش‌های گفتاری و ارتباط آن با جنسیت و طبقه اجتماعی در گرشاسب‌نامه»، فصلنامه جامعه‌شناسی تاریخی، دوره ۸، شماره ۱، صص ۸۱-۱۰۴.
- سرل، جان راجرز (۱۳۸۷/۱۹۶۹)، افعال گفتاری، ترجمه محمدعلی عبداللهی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- سرل، جان راجرز (۱۳۸۰)، نگرش‌های نوین در فلسفه: فلسفه تحلیلی، ترجمه محمد سعیدی‌مهر، قم: موسسه فرهنگی طه - دانشگاه قم.
- عبداللہیان، حسین و علی‌اصغر باقری (۱۳۹۶)، «کنش‌های گفتاری پنج‌گانه در شعر «صدای پای آب سپهری»، دو فصلنامه زبان و ادبیات فارسی، شماره ۸۲، صص ۲۵۷-۲۳۲.
- موسوی، سیده لیلا و نیری، هومن (۱۳۹۳)، «تحلیل سخنان حسن روحانی و باراک اوباما در مجمع عمومی سازمان ملل متحد»، فصلنامه سیاست، سال اول، شماره چهارم، صص ۴۸-۳۹.

ب- منابع انگلیسی

- Austin, J. L. (1970). How to do things with words, the William James Lectures delivered at Harvard University in (1955) Second edition. Edited by J. o. urmson and marina.
- Napoleon M. & Mabaquiao, J. R. (2018). Speech Act Theory: From Austin to Searle. Published in Augustinian: A Journal for Humanities, Social Sciences, Business, and Education, 2018, 19 (1): 35-45.
- Oishi, E. (2006). Austin Speech Acts Theory and the Speech Situation. Esercizi filosofici, 1, 1-14.
- Searle, J. (1999). Mind, language and society: Doing philosophy in the real world. London: Weidenfeld and Nicolson.
- Searle, J. R. (1979). Expresstion and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts. Cambridge: Cambridge University press.
- Searle, J. & D. Vanderveken (1985). Foundations of Illocutionary Logic. Cambridge: Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1969). Speech act, Cambridge. Cambridge University Press.
- Searle, J. & D. Vanderveken (1985). Foundations of Illocutionary Logic. Cambridge: Cambridge University Press.

ج- منابع اینترنتی (Khamenei.ir).

- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «الف»، ۲۶/۰۳/۱۳۷۰ «پیام به کنگره عظیم حج»، قابل دسترس در آدرس: <https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=2464>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ب»، ۲۵/۰۷/۱۳۷۰، «پیام در پی برگزاری کنفرانس صلح خاورمیانه»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=2502>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «پ»، ۰۲/۰۹/۱۳۹۶، «دیدار شرکت‌کنندگان در اجلاس» محبان اهل بیت (ع) و مسئله تکفیری‌ها با رهبر انقلاب، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=38292>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ت»، ۰۹/۰۲/۱۴۰۱، «سخنرانی تلویزیونی به مناسبت روز جهانی قدس»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=50116>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ت»، ۱۳/۱۲/۱۳۷۲، «بیانات در خطبه‌های نماز جمعه»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2705>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ج»، ۱۲/۱۲/۱۳۷۹، «پیام به کنگره عظیم حج»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=3054>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ج»، ۰۴/۰۲/۱۳۸۰، «بیانات در مراسم گشایش کنفرانس بین‌المللی حمایت از انتفاضه فلسطین»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3061>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ح»، ۱۹/۱۱/۱۴۰۲، «بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=55201>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «خ و ن»، ۰۲/۱۰/۱۴۰۲، «بیانات در دیدار مردم «کرمان» و «خوزستان»»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54696>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «د»، ۱۸/۰۷/۱۴۰۲، «بیانات در مراسم مشترک دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه‌های افسری نیروهای مسلح»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54056>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ذ»، ۳۱/۰۲/۱۴۰۰، «پیام به ملت فلسطین در پی پیروزی مقاومت در جنگ دوازده روزه بر رژیم صهیونیستی»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54056>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ر، ط و ع»، ۰۲/۰۳/۱۳۹۹، «سخنرانی تلویزیونی به مناسبت روز جهانی قدس»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=45665>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ز»، ۲۰/۰۳/۱۳۹۷، «بیانات در دیدار جمعی از استادان، نخبگان و پژوهشگران دانشگاه‌ها»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=39877>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ژ»، ۲۲/۰۳/۳۹۶، «بیانات در دیدار مسئولان نظام»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=36824>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «س»، ۱۵/۰۶/۱۳۹۵، «پیام به مسلمانان جهان به مناسبت فرارسیدن موسم حج»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=34269>

آیت الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ش»، ۱۲/۰۳/۱۳۷۲، «دیدار میهمانان خارجی شرکت‌کننده در مراسم سالگرد رحلت امام خمینی (ره)»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=11190>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ص»، ۲۵/۰۷/۱۴۰۲، «بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر علمی»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54139>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ض»، ۱۰/۰۸/۱۴۰۲، «بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54271>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ظ»، ۲۰/۱۱/۱۳۶۸، «خطبه‌های نماز جمعه تهران»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2266>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «غ»، ۲۲/۰۳/۱۳۹۶، «بیانات در دیدار مسئولان نظام»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=36824>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ف»، ۱۵/۰۳/۳۹۸، «بیانات در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=42776>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ق»، ۰۸/۱۰/۱۳۸۷، «پیام درباره مصیبت هولناک قتل عام مردم مظلوم غزه»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=5174>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ک»، ۲۴/۰۸/۱۳۸۳، «بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3260>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «گ»، ۲۲/۱۲/۱۳۷۰، «پاسخ به نامه آیت‌الله جنتی در خصوص تعیین روز جهانی قدس»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=2605>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ل»، ۱۰/۰۸/۱۴۰۲، «بیانات در دیدار دانش‌آموزان و دانشجویان»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=54271>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «م»، ۱۵/۰۹/۱۳۹۶، «بیانات در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=38427>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «و»، ۲۷/۱۰/۱۳۸۷، «پیام به اسماعیل هنیه نخست‌وزیر دولت قانونی حماس»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/message-content?id=5481>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ه»، ۲۷/۰۲/۳۹۷، «بیانات در محفل انس با قرآن کریم»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=39624>

➤ آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی، «ی»، ۰۹/۰۸/۱۳۷۹، «بیانات در مراسم اختتامیه مسابقات حفظ و قرائت قرآن کریم»، قابل دسترس در آدرس:

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3032>

